

Kunsten i Helios

Af Joan Andreassen

Cand.mag i kunsthistorie, design og nordisk sprog og litteratur. Udøvende kunstner.

Ikke mange har været så opdateret på viden om moderne kunst, som Knud og Ruby Langå-Jensen var, da de skulle vælge udsmykning til den nye biograf, Helios-Teatret. Det dokumenterer ægteparrets store glæde og viden om kunst, at de tidligere havde erhvervet sig værker af Fernand Léger og Wassily Kandinski, der i øvrigt hævdes at være den første maler, der udførte et rent abstrakt maleri i 1910. Ikke mange i Danmark havde det udblik, når det gjaldt moderne kunst.

Henry Heerups maleri i foyeren 1962 og 2016

Henry Heerup, maler, skulptør, grafiker, 1907-1993.

Det var ægteparrets gode ven, Henry Heerup, der foreslog, at teatret skulle hedde "Helios-Teatret". Det passede godt på flere måder, fordi netop Carl Nielsens ouverture, "Helios", hørte til husets musikmag. Og det var ikke noget tilfældigt forslag fra Heerups side, da han selv hørte til gruppen af vitalister - han var således en inkarneret soldyrker på stranden ved Bellevue, og han arbejdede i naturens og døgnets rytme. Vitalismens indflydelse i hans kunst er tydelig i hans symbolsprog: Solen, fostret, plantevæksten, og den livgivende naturs frodighed og livskraft indgår overalt. Ser vi på det store værk, han malede til foyeren i 1962, så har vi den stærke gule som baggrundsfarve og en magtfuld galende hale, der annoncerer solopgangen, mens far, mor og barn kigger op mod den og lader sig farve af den varme glød fra solen. Træer vokser op, mens måne, stjerne, eller måske livshjul - hænger på himlen. Som Knud Langå-Jensen udtalte, så var maleriet med til at gøre foyeren til et rart sted at opholde sig. Til det nye Helios Film- og Kulturhus har fotograf Lars Skaaning leveret et meget flot foto 1:1 af værket, der hænger i foyeren. Selve maleriet er i familien Langå-Jensens eje.

Henry Heerups logo - 1962 og 2016

Heerup tegnede logoet, der opsattes på teatrets nordside, mens den fynske kunstner Edmund Christiansen fik til opgave at tegne bogstaverne op i stort format, skære dem ud i styropor og farvelægge dem i overensstemmelse med Heerups anvisninger. Det har været et holdbart logo med et unikt, stærkt og smukt udtryk.

Foto: Thomas Haverslev, biografmuseet.dk.
Gengivet med tilladelse

Georg Poulsens loftudsmykning 1962 og 2016

Georg Poulsen, maler, 1911-97.

Det store loft i salen bliver udsmykket af maleren, Georg Poulsen, 1962. Han er også, som Edmund Christiansen, en fynsk kunstner, der havde ægteparrets bevågenhed. Hans farveholdning er hele vejen igennem dæmpet, ofte tonet i gråt og lys brun, og i sine malerier arbejder han med en udtoning af linjen, så formerne står vibrerende.

Loftet i Helios er anderledes. Her dannes solen som et centrum eller en kerne i en varm gul cirkel, som store cirkelslag i hvidt og pastelgrå nuancer lægger sig omkring på en måde, så de danner både lys- og skyggeringe.

Synsmæssigt får man indtryk af en kæmpe lampe, der giver loftet dybde. Ringene står skarpt op mod hinanden, så her fraviger Georg Poulsen sin løse streg.

Helidigvis er Georg Poulsens loft bevaret i det nye Helios.

Biografdirektør Niels Kaisou i foyeren,
november 2011.

Foto: Thomas Hauerslev, biografmuseet.dk.
Gengivet med tilladelse

Edmund Christiansens frise

Edmund Christiansen, maler, 1917 -2003.

Da Edmund Christiansen i 1962 får til opgave at udføre et værk til foyeren, er det bemærkelsesværdigt, at han vælger en stil og form, der ligger tæt op ad "abstract films", som den kom til udtryk hos f. eks. Fernand Léger i eksperimentalfilmen "Ballet Mecanique", 1924. Der er tale om animerede cartoons, der fotograferedes. (A.H Barr, JR: Cubism and Abstract Art). Edmund Christiansens "filmstrimmel" hang fint placeret over den brede dør i foyeren. Den er udført på sortmalede træplader med tilklippede metalstykker støbt ind i et lag af gennemsigtig akryl. I midten af værket er solen "Helios" placeret, og man kan ikke lade være med at tænke på, hvad Edmund Christiansens værk kan vise, hvis delene animeres!

Edmund Christiansens frise har - endnu - ikke fundet vej til det nye Helios. Frants Andreasen efterlyste kunstværket på generalforsamlingen i marts 2018 og kunne fortælle, at det ved flytningen til nødbiografen i stationsbygningen i marts 2015 blev pakket ned i en plastsæk fra Jysk - og siden har ingen angiveligt set det....

Fotos: Lars Skaaning

Emil Saltos lyskunstværk "Echoes" - 2016

Emil Salto, billedkunstner, f. 1968.

Værket "Echoes" tager sit udgangspunkt i tanken om et hus i bevægelse og stadig udvikling. Som huset udvikler sig frit over årene, lever kunstværket ligeledes sit eget selvgenererede og autonome liv. I direkte forlængelse af husets arkitektur er der, udledt af både matematiske og intuitive systemer, skabt et performativt værk, der destillerer bygningens placering samt brug, og vender det udad i en abstrakt og egenskabende fortolkning, som placerer værket balancerende mellem det styrede og det egenrådige, det designede og tilfældige.

Kulturhusets arkitektur og materialer er fra starten medtænkt i den måde, værket virker på, og facadens yderskal sættes i spil, når kunstværkets geometriske system af specielt fremstillede lamper griber fat i kanalplastpladerne og tillægger lampernes udtryk en prismatisk effekt, der ændrer karakter alt efter hvorfra bygningen beskues.

Impulser fra husets indre og ydre påvirkninger som vejr, tid og bevægelser i og omkring bygningen kanaliseres gennem værkets elektroniske styresystem, der opfanger og omdanner disse inputs. Og som styret af en fælles usynlig hånd, toner de geometriske abstraktioner frem og spredes rundt på det 500 m² store facadeareal, hvor de væver sig frit ud og ind af hinanden og dermed kontinuerligt skaber nye kompositioner og farve-skemaer.

